

kunst magazine

www.kunstmagazine.net

NR.5 - FEB. - MAART 2020

HENRY CLAEYS
DEPULSATOR

P924576 - AFGIFTE KANTOOR GENT X

Frans Van Praet - Il circolo del tempo n°1, Foto Jeroen Van der Wielen

Georges Cuyvers - vase "calligraphy M" - in puur zilver
vase hammer-raised from a flat sheet, silver 999 - Ø 9 cm, height 13 cm

Joke Raes - Mask X

David Huycke - Fractal Chaos, 2013

JOHAN VALCKE

Ambacht en kunst

Het een kan niet zonder het ander.

Ambacht is geen kunst, maar veel kunst kan niet zonder ambachtelijk vakmanschap. De meeste kunstenaars en kunstliefhebbers zullen dit vandaag beamen, maar me dunkt is het maar relatief recent dat zoiets opnieuw gewaardeerd wordt. In 1996 stelde ik mezelf de vraag of er nog Arts & Crafts waren in België en meer specifiek in Vlaanderen. Je kon het artikel lezen in het eerste nummer van 1996 van Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen. Wanneer ik het 24 jaar later herlees ben ik het met de grote inhoud nog altijd eens. Ambachtelijk werk dat de kunstenaar met zijn handen, geest en creativiteit maakt is tot op vandaag een krachtig gegeven. Het accent in dat artikel lag toen echter op het functionele object, of werk met een esthetische inhoud. De zuivere Arts & Crafts dus, voortvloeiend uit de ideeën van William Morris, Ruskin e.a. Eind 20ste eeuw werd dit soort werk door zijn esthetiek en functie als toegepaste of decoratieve kunst gecatalogeerd. Esthetiek was toen niet het hoogste goed en iets functioneels kon geen echte kunst zijn. Het conceptuele, het niet-materiële was toen de manier waarop kunstenaars, als ze als kunstenaar wilden erkend worden, zich moesten uitdrukken. Zelfs de schilderkunst werd toen als een voorbijgestreefde vorm van kunst maken beschouwd. Die exclusieve visie op kunst heeft zich echter niet kunnen handhaven, want uiteindelijk bleven kunstenaars schilderen en beeldhouwen in allerlei materialen. Beide kunstwerelden bestonden parallel aan elkaar, maar het bleef moeilijk om kunst met klei, zoals keramische sculpturen, of sieraden, glazen objecten, textiele kunst, glasramen als kunst te erkennen, ondanks de inspanningen van tal van kunstenaars. Vandaag manifesteert dat ambachtelijke zich zonder schroom in design en beeldende kunst. In onze hedendaagse wereld van beeldschermen en virtuele realiteit, willen mensen teruggrijpen naar tastbare objecten en zeker ook kunstenaars. Toen ik in 2015-17 de expo "Hands on Design" maakte waarin ik op zoek ging naar het ambachtelijke in onze designproducties, stond ik versteld van de grote maar verborgen inbreng van handwerk in wat verkocht werd als industriële design. Het was heel dikwijls een technische inbreng, maar het ondersteunde een productie proces dat machinaal niet

kon, maar het creatieve ten goede kwam. Ik ontdekte dat heel wat jonge ontwerpers dat ambachtelijke omarmden en er in hun ateliers zelf eigenhandig, duchtig mee experimenteerden. Helemaal interessant is dat ook beeldende kunstenaars kiezen voor zo'n manier van werken. In het HISK, Gent vragen de jonge masters er bijvoorbeeld regelmatig naar. Je merkt in onze kunstbeurzen een meer geprononceerde inbreng van galleries en artiesten met kunst die fier is op de extra's die vakmanschap met zich meebrengt. Johan Creten, Joke Raes, Nick Ervinck, Johan Tahon, Sofi Van Saltbommel, zijn maar enkele namen die mij quasi onmiddellijk te binnen schieten. Ze werken allen in klei, maar beperken zich er niet toe en vooral belangrijk, de materie, het medium is ondergeschikt aan hun visie. Ze scheppen geen functioneel esthetisch beeld maar tonen zichzelf, hoe makkelijk of moeilijk dat ook te begrijpen valt. Ze kozen wel allen voor klei als medium. Een materiaal dat als het ware herontdekt is, niet alleen door hen, maar door massa's mensen, hoewel die meestal kiezen voor het technische, educatieve en functionele aspect van keramiek. Klei is een zeer toegankelijk materiaal. Je zou het een soort driedimensionale verf kunnen noemen. Zilver, glas, kristal, hout, textiel, enz. vind je minder als basis voor een artistieke expressie. Misschien zijn die materialen te duur, te moeilijk te bewerken, te gewoon, enz. Het werk van een David Huycke, Georges Cuyvers of een Frans Van Praet bewijzen dan weer het tegendeel. Textiel was een aantal decennia geleden goed op weg om geïntegreerd te worden in de kunstscène door heel boeiende experimenten die resulteerden in installaties, concepten en innovatieve weefsels, maar het gebruik ervan deemsterde weg in de loop van de jaren. Ondanks die groeiende en eigenlijk grote belangstelling zijn er weinig podia waarop die kunstenaars hun werk kunnen tonen. Die vervelende quasi onzichtbaarheid belet hen echter niet om verder te creëren.

Johan Valcke
24 januari 2020